

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น มีเจตนารมณ์ที่ต้องการเน้นย้ำว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้จากกระบวนการจัดการศึกษาให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของผู้เรียน

การปฏิรูปการศึกษาจึงมีเป้าหมายสูงสุดที่การยกระดับมาตรฐานการศึกษาของนักเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์การแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยที่ผู้ผ่านการศึกษาแต่ละคนจะมีความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่ง ประเสริฐ ผลิตผลพิมพ์ (2556 : 1 - 2) กล่าวว่า เด็กไทยควรได้รับการพัฒนาทักษะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1. ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) หมายถึง การเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ทุกเวลา การคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การสร้างนวัตกรรม ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ด้านที่ 2. ทักษะการใช้ชีวิต (Life Skill) หมายถึง รู้จักใช้ชีวิตที่มีจุดมุ่งหมาย ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง มีแรงบันดาลใจ รู้จักวางแผน กล้าตัดสินใจและรับผิดชอบ ผลลัพธ์ทางการตัดสินใจ ทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ รู้จักประเมินตนเองและมีความยืดหยุ่น และด้านที่ 3. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Skills) หมายถึง รู้จักบริโภครหัสข้อมูลข่าวสารอย่างรู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศยุคใหม่อย่างชาญฉลาด

จากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยที่ต้องเตรียมตัวพร้อมรับสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2558 การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคน ภายใต้เงื่อนไขของการพัฒนาระบบการศึกษา ปรัชญาทางการศึกษา การบริหารสถานศึกษา ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในระบบของการศึกษา เพื่อให้ระบบ การศึกษามีประสิทธิภาพจากเชิงประมาณไปสู่การจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว พลิกผันและคาดไม่ถึง ผู้บริหารจึงต้องมีทักษะในการ

เรียนรู้และพร้อมปรับตัวเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งในสภาวะของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานในสถานศึกษาโดยแบ่งภาระงานออกเป็น 4 ฝ่าย คือ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานด้านงบประมาณ การบริหารงานด้านบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งในการจัดการศึกษานั้น จะต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดศักยภาพ เป็นคนเก่ง ดี มีสุข ซึ่งงานวิชาการถือเป็นงานหลักที่สำคัญในการบริหาร โรงเรียน ดังที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 7) กล่าวถึง งานวิชาการว่าเป็นงานหลักของการบริหารโรงเรียน ไม่ว่าโรงเรียนจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรม และการจัดการเรียนการสอน ที่อาจจะส่งผลทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ต่อการบริหารงานวิชาการใน 3 ส่วน คือ การวางแผนงานวิชาการ การจัดดำเนินการเรียนการสอน และการบริหารการเรียนการสอน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่าเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้า ช่วยในการแก้ไขปัญหา ในสังคม และเป็นกระบวนการที่สามารถช่วยในการพัฒนาตนเอง ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและคุณธรรมจริยธรรม รวมไปถึงการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

โรงเรียนอนุบาลसानสาชโยรักเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา ได้ทำข้อตกลงกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับชั้นอนุบาล และได้มีการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 – 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการสอดคล้องกับกิจกรรม 6 หลัก และเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่กำลังจะเกิดขึ้น ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนมีนักเรียนจำนวนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ห้องเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน อีกทั้งการขาดแคลนครูทำให้ครูดูแลนักเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เต็มศักยภาพ รวมไปถึงขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอย่างทั่วถึง จึงทำให้งานหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผล งานประกันคุณภาพ งานพัฒนาสื่อ การพัฒนาส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อคุณภาพการศึกษา ขาดระบบการบริหารจัดการที่เหมาะสม

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการและหาแนวทางการพัฒนาการสร้างรูปแบบบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลसानสาชโยรักเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา เพื่อที่จะได้นำข้อค้นพบมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและรวมถึงการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนอนุบาลसानสาชโยรักเทศบาลเมืองเมืองแกนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนอนุบาลสาสนสายไวยรักเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนอนุบาลสาสนสายไวยรักเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนอนุบาลสาสนสายไวยรักเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
2. ได้แนวทางในการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนอนุบาลสาสนสายไวยรักเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนอนุบาลสาสนสายไวยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา เป็นอย่างไร
2. แนวทางการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนอนุบาลสาสนสายไวยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนาเป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานด้านวิชาการของ โรงเรียนอนุบาลสาสนสายไวยรักเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการดำเนินการวิจัย คือ โรงเรียนอนุบาลสาสนสายไวยรักเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนสายไวยรักเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอน 8 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียน 16 คน รวมทั้งหมด 40 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ครอบคลุมสาระดังนี้

1 งานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรักเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ งานพัฒนาหลักสูตร งานจัดการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผลงานประกันคุณภาพ งานพัฒนาสื่อ งานพัฒนาส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และงานวิจัยเพื่อคุณภาพการศึกษา ประยุกต์มาจาก กระบวนทัศน์การศึกษา (2546 : 33 – 38)

2 การมีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีของ Cohen และ Uphoff (อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, 2551 : 8) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วม ออกเป็น 4 ชั้น คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3 การสนทนากลุ่มแบบ Focus Group Discussion (อ้างถึงในธนพล คอนชวนชม, 2552 : 48-51) ได้กล่าวถึง การสนทนากลุ่มแบบ Focus Group Discussion ว่าเป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่ออภิปรายพูดคุยกัน โดยมุ่งประเด็นการสนทนาไปยังเรื่องที่สนใจศึกษาในการจัดการสนทนากลุ่มอย่างเป็นระบบ

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ใช้เวลา 17 เดือนนับตั้งแต่วันที่ 1 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2557 ถึง วันที่ 31 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2558

ข้อตกลงเบื้องต้น

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ปัญหา ข้อเสนอแนะ และเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ กับกลุ่มเป้าหมายประเภทบุคคลทั้งหมด 40 คน ในภาคเรียน ปีการศึกษา 2557 – ปีการศึกษา 2558 ในโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรักเทศบาลเมือง เมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการพัฒนา หมายถึง วิธีการในการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานวิชาการที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรักเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา

รูปแบบ หมายถึง กรอบที่ใช้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ตามแนวความคิดของหลักทฤษฎีการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

งานวิชาการ หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน งานพัฒนาหลักสูตร งานวัดผลประเมินผล งานประกันคุณภาพ งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรม งานพัฒนา ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนอนุบาลสาธิตไยรักเทศบาลเมืองเมืองแก่นพัฒนา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอน เด็กอนุบาลระดับชั้นอนุบาล – ประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองเมืองแก่นพัฒนาตำบลอินทจิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

